

Komentář a metodické vysvětlivky (náplň ukazatelů)

Prvotní energetické zdroje v roce 2010 zaznamenaly růst proti předchozímu roku o 5,3 %. Zvýšily se prvotní zdroje všech paliv a také tepla, pouze prvotní zdroje elektřiny vykázaly pokles. Meziroční růst HDP v roce 2010 byl jen 2,3 % - z těchto důvodů indikátor energetické náročnosti (podíl prvotních energetických zdrojů a HDP) je vyšší než v roce 2009: 0,613 GJ/tis.Kč (v cenách roku 2000). V roce 2009 byl tento ukazatel 0,596 GJ/tis.Kč (ceny roku 2000).

Struktura prvotních zdrojů byla v roce 2010 takřka beze změn, zvýšil se pouze podíl plyných paliv o 1,7 % na úkor ostatních položek. V zahraničním obchodě s elektřinou se snížil dovoz i vývoz, ale výrazněji dovoz, proto vzájemný poměr vývozu a dovozu elektřiny je historicky nejvyšší. Vývoz elektřiny převyšuje dovoz více jak trojnásobně (3,25 x).

Energetické zdroje těžené v České republice a dovážené do České republiky jsou z převážné části zušlechťovány (cca z 83 % v roce 2010) s cílem zvýšení nebo změny jejich užitné hodnoty pro využití v konečné spotřebě. Kromě výroby elektrické a tepelné energie se jedná o další způsoby zušlechťování paliv, především o zpracování ropy a koksování černého uhlí. V roce 2010 se ropné produkty podílely na celkové výrobě zušlechťovaných paliv (bez výroby elektřiny a tepla) 70,9 % a produkty koksování 19,6 %.

Výroba v transformačních energetických procesech v roce 2010 ve srovnání s rokem 2009 vzrostla o 7,6 % (o 68 610 TJ). Snížila se pouze výroba briket (o 15,4 %), která byla ve druhé polovině roku ukončena. Největší růst výroby zaznamenal proces zpracování ropy (o 9,4 %, 29 345 TJ) vysokopecní proces (o 17 %, 3 173 TJ) a výroba tepla (o 10,9 %, 18 568 TJ).

Vsázka paliv a energie v roce 2010 byla vyšší než v roce 2009 o 4,5 %. Ve výrobě tepla byl tento růst 4,7 %, ve výrobě elektřiny 2,5 % a v zušlechťovacích procesech 7,8 %.

Průměrná účinnost transformačních procesů se v roce 2010 ve srovnání s rokem 2009 zvýšila z 58,8 % na 60,7 %. Nejvíce se zvýšila účinnost výroby tepla (o 4,3 %) a v procesu tlakového zplynování uhlí (o 6,4 %). Účinnost výroby v ostatních procesech zůstala v roce 2010 na podobné úrovni jako v roce 2009.

Energetické procesy zušlechťování paliv - jsou produktivní činnosti, jejichž výsledkem je zvýšení, respektive změna užitné hodnoty energetických látek (paliv), které jimi procházejí. Za energetické pochody se v energetické bilanci považují jen ty procesy, ve kterých se bilanční formou kvalifikují na jedné straně vsázka a na druhé straně výroba (využitelné produkty) a ztráty na vsázce. V těchto procesech dochází zpravidla k podstatným chemickým a fyzikálním změnám vsazených paliv a energie. Výkazem EP 8-01 se zjišťují data za ukazatele energetické bilance následujících energetických procesů:

- briketování hnědého uhlí
- vysokoteplotní karbonizace v koksovárnách
- tlakové zplynování uhlí
- výroba kapalných paliv z ropy
- výroba generátorového plynu v průmyslových generátorech
- vysokopecní proces

údaje pro sestavení bilance elektrické a tepelné energie se sledují výkazem EP 10-01 a jsou prezentovány v druhé části této publikace.

Prvotní energetické zdroje - zdroje paliv a energie získané přímo, které neprošly zušlechťovacími procesy, tj. přírodní zdroje (v tuzemsku vytěžené palivo, elektřina z vodních elektráren, primární teplo - teplo z jaderného paliva), dovoz paliv a energií snížený o vývoz, změna stavu zásob a jiné zdroje.

Vsázka - představuje paliva (energii), která přímo vstupují do energetického pochodu, v němž se zpracovávají za účelem zvýšení jejich užitné hodnoty (např. hnědé uhlí na brikety, ropa na kapalná paliva, apod.).

Výroba (využitelné produkty) - veškeré energetické i neenergetické produkty, které v energetickém pochodu vznikají.

Provozovací spotřeba - je veškerá spotřeba paliv a energie vynaložená na provoz energetického pochodu, tj. na získání využitelných produktů energetického pochodu.

Ztráty celkem v energetickém pochodu jsou definovány jako rozdíl mezi vsázkou včetně provozovací spotřeby a výrobou.

Zásoby u dodavatelů - zásoby paliv určené pro prodej (u těžebních, výrobních a obchodních subjektů).

Zásoby u spotřebitelů - zásoby určené pro výrobu a provoz subjektu (podniku). Čerpání zásob je rozdíl počátečního (k 1. 1. sledovaného roku) a konečného stavu zásob (k 31. 12. sledovaného roku).

Účinnost energetického pochodu - podíl výroby a součtu vsázky s provozovací spotřebou příslušného energetického procesu.